تمامی فرایندهای دریافت مجوز، استعلام‌ها و مکاتبات بوده است اما بروز مشکلات و مقاومت دستگاه‌ها در مسیر نیل به این هدف باعث شده که وسعت کار محدودتر شود و تنها بر مجوزهایی که به دریافت استعلام‌های بین سازمانی نیاز دارد متمرکز شود. در این راه از مکانیزیمی موسوم به «درخت استعلام» استفاده شده است، به‌طوری که استعلام‌ها تا جای ممکن به طور موازی و تنها برای یک‌بار اخذ می‌شوند و برای همه دستگاه‌ها قابل استناد هستند. برنامه آینده آذربایجان شرقی برای توسعه پنجره واحد گسترش دامنه شمول و استفاده از لایه‌های سیستم اطلاعاتی جغرافیایی (GIS) است که در قالب سیستم ساترا در حال پیگیری و راه‌اندازی است.

سیستم اطلاعاتی جغرافیایی

تلاش‌های انجام شده در راستای ایجاد پنجره واحد چه در داخل و چه خارج از کشور نشان داده است که آنچه می‌تواند ضامن برآوردن هدف نهایی قانون از تشکیل پنجره واحد باشد مستلزم استفاده بهینه از قابلیت‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات است. طرح پیشنهادی اجرای روندی است که زیربنایی‌ترین اقدام آن فراهم کردن بانکی سیستماتیک از لایه‌های اطلاعاتی سازمان‌ها، به‌طور خاص در مورد آن دسته از اطلاعاتی که برای صدور مجوزهای سرمایه‌گذاری و پاسخ به استعلام‌ها موردنیاز هستند، می‌باشد.

لایه‌های اطلاعاتی GIS نمونه بارز این بانک اطلاعاتی سیستماتیک است، یک سیستم اطلاعات جغرافیایی که بستری برای ذخیره، نگهداری، مدیریت و تجزیه و تحلیل اطلاعات جغرافیایی فراهم می‌کند و برای کار همزمان با داده‌هایی که وابستگی جغرافیایی دارند، طراحی شده است. شکل (۲) مثالی از خروجی لایه‌های اطلاعاتی تکمیل‌شده در مورد مناطق کمتر توسعه‌یافته در امور حمایتی استان را نمایش می‌دهد.

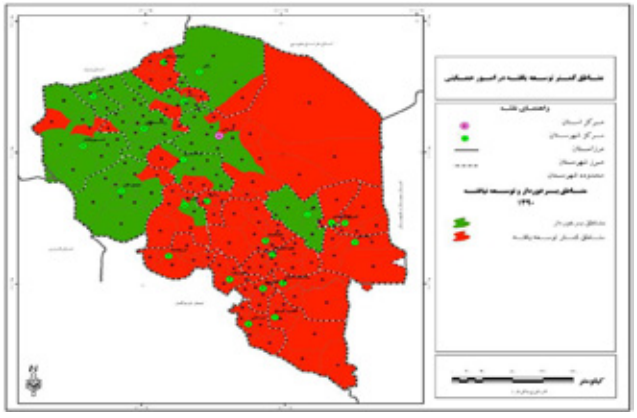

شکل ۲: نمونه‌ای از لایه‌های سیستم اطلاعاتی جغرافیایی (GIS)استان کرمان

ضرورت توجه به استعلام‌های زمین

فراهم آوردن لایه‌های اطلاعات جغرافیایی استان کرمان می‌تواند ظرفیتی باشد برای شتاب‌دهی به اجرای طرح و روند ایجاد پنجره واحد را تسهیل و تسریع کند.

به‌عبارت‌دیگر می‌توان گفت مهم‌ترین اقدام فعلی، پیگیری تکمیل اطلاعات لایه‌ها، تهیه نرم‌افزاری برای بهره‌برداری از آن‌ها و به‌روزرسانی لایه‌های تشکیل شده است. البته با توجه به وسعت کار به نظر می‌رسد باید محدوده کار مشخص شود و پنجره واحد با اولویت گلوگاه‌های سرمایه‌گذاری راه‌اندازی شود، سپس با توجه به‌ضرورت گام‌به‌گام توسعه یابد.

ازآنجاکه فرایند اخذ مجوزهای شروع کسب‌وکار نیازمند دریافت تأییدیه و استعلام‌های بین سازمانی متعددی است و همچنین دریافت زمین برای طرح‌های اقتصادی فرایند بسیار زمانبری است و به بیش از ۱۰ استعلام از سازمان‌های مختلف نیاز دارد، پیشنهاد می‌شود که در فاز نخست پنجره واحد تنها به «صدور مجوزها و پاسخ استعلام‌های شروع سرمایه‌گذاری و اخذ زمین» محدود شود و با توجه به این محدوده، لایه‌های موردنیاز شناسایی و تکمیل گردد.

فرآیند فعلی صدور مجوزهای سرمایه‌گذاری در صنایع کوچک و متوسط

در شکل (۳) فرایند صدور مجوزهای سرمایه‌گذاری در صنایع کوچک و متوسط نمایش داده شده است. همان‌گونه که در شکل مشخص است پس از اقدام سرمایه‌گذار به ثبت شرکت، طرح توجیهی تهیه و در سیستم بهین یاب سازمان صنعت، معدن و تجارت ثبت می‌شود و با بررسی کارشناسی طرح در صورت تائید، جواز تأسیس صادر می‌شود.

تا این مرحله چندان مشکلی وجود ندارد. مسئله از زمانی شروع می‌شود که سرمایه‌گذار به دنبال دریافت زمین، انشعابات آب و انرژی و درمجموع پروانه بهره‌برداری است. البته دریافت زمین در شهرک‌های صنعتی نیز مراحل مشخصی دارد و فرایند سختی نیست. اما مشکل اساسی زمانی است که زمین در اختیار منابع طبیعی یا سازمان راه و شهرسازی باشد اینجا نقطه آغاز گلوگاه‌ها و مشکلات سرمایه‌گذار است.

گلوگاه‌های شناسایی‌شده در این مسیر در شکل (۳) با علائم اختصاری مشخص شده است. در ادامه با آسیب‌شناسی این نقاط ضرورت پیاده‌سازی پنجره واحد به‌روشنی مشخص می شود.

شکل ۳: فرآیند فعلی صدور مجوزهای سرمایه‌گذاری در صنایع کوچک و متوسط

آسیب‌شناسی گلوگاه‌های فرآیند سرمایه‌گذاری استان کرمان

مهم ترین مشکلات شناسایی شده حاصل از آسیب شناسی مسیر سرمایه گذاری به تفکیک هر گلوگاه به شرح زیر است:

در نقطه A

- عدم وجود آمار و اطلاعات کافی موردنیاز سرمایه‌گذار
- عدم شناخت فرصت‌های سرمایه‌گذاری قابل استناد
- عدم وجود دفاتر مشاوره سرمایه‌گذاری قوی
- عدم تعریف دقیق فرآیند سرمایه‌گذاری
- عدم شناخت روش‌های نوین تأمین مالی
- عدم شناخت روش‌های نوین سرمایه‌گذاری مشارکتی
- عدم آشنایی با قوانین و مقررات
- عدم شناخت قواعد حقوقی موردنیاز سرمایه‌گذاری
- عدم آگاهی متقاضیان از حقوق و ظرفیت‌های قانونی مربوط به خودشان
- عدم آگاهی متقاضیان ازلحاظ ثبت شرکت

در نقطه B*

- انجام استعلام مجدد از محیط‌زیست برای صنایع واقع در شهرک‌های صنعتی
- محدودیت برق در شهرک‌های صنعتی

در نقطه B

- طولانی بودن فرآیند
- جزیره‌ای عمل کردن دستگاه‌های دولتی (منابع طبیعی، محیط‌زیست، صنعت و معدن و راه و شهرسازی)
- تفسیر به رأی قوانین و مقررات (دریافت هزینه‌های متعدد)
- چند صاحبی بودن زمین‌های دولتی (بنیاد مسکن، میراث، راه و شهرسازی و منابع طبیعی)
- عدم ارجاع استعلام‌ها به‌صورت موازی
- مشخص نبودن متولی اصلی مجوزهای ساخت‌وساز خارج از حریم شهری
- تکرار تمامی مراحل استعلام‌های یازده‌گانه برای تمدید مجوز
- بالا بودن هزینه‌های استعلام
- عدم تکمیل لایه‌های GIS موردنیاز
- عدم هماهنگی میان سازمان‌ها و دریافت نقشه‌های متعدد

فهرست استعلام‌های دریافت زمین در راه و شهرسازی:

محیط‌زیست، راه و ترابری، آب و برق و گاز (هرکدام دو عدد، محدودیت‌ها و ظرفیت‌ها)، دفاع، بنیاد مسکن و میراث

فهرست استعلام‌های دریافت زمین در سازمان جهاد کشاورزی:

منابع طبیعی، مسکن و شهرسازی، محیط‌زیست، راه و ترابری و حسب مورد از حمل‌ونقل و